

merx Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA

LETO IX. ST. 5 ♦ CELJE, MAJ 1973

OB DNEVU MLADOSTI

Cvetoča pomlad, maj, mladost; so besede, ki nas spominjajo na vse lepo in prijetno, na ljubezen, na radost in nas, ko razmišljamo o njih, zazibljejo v čustvenost in poezijo.

Zaradi tega je mesec maj naš mesec, mesec mladosti in mladih ljudi. V tem času oživi dejavnost mladine, vrstijo se razne proslave, kulturne prireditve in športna srečanja.

Včasih je bil samo dan mladosti, potem se mu je pridružil teden, ki pa je sedaj prerastel v mesec in morda bomo kdaj dobili leto mladosti in morda bodo vsa leta mladosti. Mladina ni nikoli zadovoljna z obstoječim stanjem in to je ena njenih poglobitnih značilnosti in pogoj za napredek družbe.

Današnji čas zahteva družbeno razgledano in zavzeto mladino, zahteva nove zavestne socialistične samoupravljalce. Da bi izpolnili tej zahtevi, morajo vsi mladi priti do spoznanja, da samoupravni socializem ne zadovoljuje le neke, poenostavljeno povedano »višje interese«, temveč predvsem naše lastne, ineterese naše človeške perspektive in bodočnosti.

Ustvarjanje te bodočnosti pa ni več neotipljiv teoretični cilj in kljub temu, da so mu na poti številne težke ovire, jih bodo pošteni, pogumni in izobraženi mladi ljudje lahko premostili. In ti bodo lahko gradili tudi nove odnose med ljudmi in novo družbo. Mladi živimo z družbo prizadeto, čeprav včasih družbeno življenje navidezno teče mimo nas, ali brez nas, smo tudi takrat njegov sestavni del; takšni kakršni pač smo; kritični in zaletavi, navdušeni in malodušni, srečni in zaskrbljeni, mladi skratka. Mladim se nam lahko marsikaj očita in včasih tudi upravičeno toda ne more se nam očitati pomanjkanje ljubezni do domovine in pomanjkanje pripravljenosti, da jo ustvarjamo in gradimo.

Življenje, ki ga mladi danes živimo je bolj bogato in lepše od življenja mnogih mladih generacij doslej. Ni dvoma, da bi bilo lahko še lepše in še bolj bogato kot je danes. Za ustvaritev takšne prihodnosti pa moramo znati ustvarjati in trdno delati. Takšna naša odločnost in pripravljenost nas najlepše povezuje s človekom, ki se nikoli ni mogel in hotel sprijazniti z obstoječim, ker je vedno načrtoval in hotel boljše in boljše, človeka vrednejše življenje — tovarišu

ko mu ob njegovem prazniku želimo vse najlepše, delamo to še s posebnim veseljem, ker je prav tovariš Tito eden tistih vse prerediteljnih ljudi, ki mu ni nikoli bilo težko razumeti mladih, našega nemira in iskanj in včasih tudi ostrih kritik in napak. Kljub temu pa je bil vedno prepričan, da je vse to izraz pozitivnih stremeljenj mladih, da bi pomagali soustvarjati družbo, ki bo bolj bogata materialnih in človeških dobrin in vrlin. In to tudi želimo in hočemo! **Zoran Lah**

Končno tudi peki podnevi

Pekovski delavci delajo v razmeroma težkih delovnih pogojih. Najtežje je, da morajo vse življenjske pretežno delati le ponoči, zaradi tega pride do dodatnega telesnega in duševnega napora. Dejansko so izločeni za vse življenje iz normalnega življenjskega ritma, ki se pogostokrat izraža v otopelom in razdražljivem značaju, zaradi česar že v ranih letih nastopi trajna invalidnost in potreba po predčasni upokojitvi. Te razmere in še druge okolnosti so vzrok, da se do 85% pekov invalidsko upokoji. Socialna varnost delavcev, se ne sme izražati samo v polni zaposlitvi in ustreznem nagrajevanju po delu, temveč tudi v nenehnem zagotavljanju določenih življenjskih in delovnih pogojev.

Nočno delo pekov je torej težji delovni pogoj, ki izvira in spremlja pekarstvo že vrsto let. Ob konkurenčnih bojih med proizvajalci kruha pa se je v potrošniku vedno bolj utrjevala misel, da mora biti kruh zjutraj na trgu vroč. Takšno stanje se je moralo premakniti z mrtve točke. Glavna faktorja v katerih se zrcali teža nočnega dela. Težje bolezenske okvare nog, prebavil, psihične motnje in pa velika fluktuacija delovne sile stana nas jasno opozarjala, da se mora ukrepati. Dnevnega počitka ne moremo istovetiti z nočnim, neredna prehrana, vse to vpliva na hitro utrujenost in padec v kvaliteti. Število izpuščenih ur zaradi bolezni znaša letno tudi do 15%. Storilnost dela niha v odvisnosti od letnega časa in turnusa dela.

Predstavniki pekovskih proizvajalcev smo v zadnjih letih na raznih zbornih večkrat zahtevali, da se končno regulira delovni čas in odpravi stalno nočno delo. Na osnovi teh zahtev je bil pripravljen sedanjí družbeni dogovor o ukinitvi stalnega nočnega dela pekovskih in slaščičarskih delavcev v Sloveniji in smo torej prvi, ki na osnovi samoupravnega sporazumevanja rešujemo ta problem v državi. Bistvo samoupravnega sporazuma je 4. člen, da se kot nočno delo v pekarnstvu in slaščičarstvu šteje delo med dvaindvajseto in četrto uro naslednjega dne. Delo v tem času se sme odvijati samo za pripravljala dela. Za redno delo pa se sme nočno delo obravljati samo zaradi povečanih potreb tržišča pred prazniki in nedeljami.

Sporazum je pričel veljati z aprilom letos. Za nami je torej mesec dni, ko smo v večina naših pekovskih obratih zmanjšali nočno delo na minimum. April je bil mesec nestrpnega pričakovanja, kako se bodo naše nekajmesečne pripra-

Sveži kruh iz peči tudi podnevi

ve in teoretična razglabljanja obnesla tudi v praksi. Sedaj imamo že določene izkušnje. Na vseh področjih, kjer proizvajamo kruh in pecivo, ni šlo lahko, predvsem razdrobljenost pekarn, obsečno terensko področje in nezadostne pečne kapacitete so bile glavni problemi, s katerimi smo se srečevali. Vendar smo se kljub vsemu zavedali, da nočno delo moramo ukiniti, seveda postopoma in v okviru najboljših možnih rešitev. Delali smo temeljito z zavestjo, da v obratih, kjer smo prešli na nov delovni čas

ne bo kasnejših perečih problemov s strani proizvodnje in potrošnika. Pri kompleksni obravnavi ukinitve nočnega dela pekov smo imeli v mislih sledeče faktorje:

1. potrošnika in njegove navade
2. trgovino in območje prodaje kruha
3. gospodarske interese posameznih pekarn in njene kapacitete
4. delavce v pekarnah in njihove delovne pogoje in življenjske razmere.

Dosedanji rezultati jasno kažejo, da smo se dela lotili na pravem

koncu. Pekovski delavci so zadovoljni, kvaliteta izdelkov je boljša, zadovoljili bomo tudi potrošnika in ga že navajamo, da se oskrbuje s kruhom kasneje. V jutranjih urah je na trgu sveže pecivo, kruh pa je svež od 9. ure dalje. Seveda je zakoreninjena navada potrošnikov, da si zažele pri zajtrku zgodaj zjutraj svež in topel kruh. Res pa je tudi, da je bil doslej svež kruh v prodaji le zjutraj, kar je vplivalo na navade potrošnikov. Prav tej navadi ali razvadi se sedaj prilagajajo praviloma vsi proizvajalci kruha, trgovina in potrošnik. Omeniti je potrebno še to, da je večina nakupovala kruh za ves dan že zjutraj, čeprav so pri večerji uživali že star kruh. Kot vmesni faktor pri reševanju problema nočnega dela nastopa tudi trgovska mreža, ki v lastnem komercialnem interesu zahteva čimbolj ponostavljeno poslovanje, v smislu, da želi glavno količino kruha prevzeti zgodaj zjutraj tik preden vstopi odpisalni čas v trgovini. S tem se izogne motnjam poslovanja čez dan, ki nastopa zaradi večkratne dobave svežega kruha. Potrošniki kruha se bodo morali temu načinu dobave kruha primerno prilagoditi seveda ob brezhibni preskrbi ter boljšim in širšim asortimanom. Kruha ne moremo proizvajati na zalogo, zato je za pekarno važno naročilo. Pri sedanjem načinu dela je še vedno možno do 9. ure oziroma 10. ure dopoldne povečati naročilo kruha za isti dan, ker še teče proizvodnja in se je dostava kruha nekoliko razmahnila tudi v popoldanskem času. Cesto se je dogajalo, da je kruha zmanjkalo v popoldanskih urah, teh pojavov bo sedaj manj, seveda ob pravih odnosih med pekarno in trgovino.

Sedaj ko smo rešili problem nočnega dela v pekarnah bomo imeli lažje stališče glede kadrovanja zlasti kvalifikacijskih in visokokvalifikacijskih pekov, med mladino pa naraslo zanimanje za ta poklic. Pekovska proizvodnja končno ni brez perspektive, spreminjati se bo morala struktura peke — predvsem asortimana. Čeprav poraba kruha po osebi nekoliko pada, vendar vrednostno raste, to pomeni, da bomo morali preiti na peko zahtevnejših proizvodov.

Ob koncu ne smemo pozabiti tistih problemov, ki nam še vedno ne dajo miru in zahtevajo dogledne rešitve. Predvsem mislim na naše tri pekovske obrate Velenje, Gaberje in Store, v katerih prehod na začetek peke v jutranji uri ni takoj mogoč zaradi premajhnih pečnih kapacitet. V teh obratih ni mogoče narediti vseh količin kruha in peciva v dnevnem turnusu. Upamo, da se bo tudi to uredilo s povečanjem proizvodnih zlasti pečnih kapacitet.

Stepišnik ing. Edvard

Tudi sodobna oprema pomaga pri ukinitvi nočnega dela.

Poročilo o delu organov upravljanja

Dne 16. 3. t. l. se je Poslovni odbor zbral k 10. redni seji, na kateri je uvodoma preveril izvršitev sklepov prejšnje seje, nato pa prešel na razpravo o programiranju investicij za leto 1973 in za obdobje naslednjih 5 let. V razpravi je Poslovni odbor zavzel enotno stališče glede izdelave investicijskih programov, njih vsebine, zaporedja investicij in načina izvajanja.

Doslej je bila investicijska de-

javnost skoncentrirana pri upravi, glavno breme teh nalog pa stala generalni direktor in gospodar. V bodoče pa naj bi bili direktorji TOZD in vodje enot ne le pobudniki, ampak tudi prve odgovorne osebe, ki so dolžne pripraviti osnutek investicijskega programa z vsemi pokazatelji, ki upravičujejo investicijo. Sem sodijo zlasti eko-

(nadaljevanje na 8. strani)

Na vsakem hladilnem stroju se mora nahajati tablica z naslednjimi tehničnimi podatki:

1. Pri večjih napravah:

- Ime in naziv proizvajalca
- Oznaka tipa stroja
- Leto izdelave hladilne naprave
- Naziv hladilnega sredstva, ki se nahaja v hladilni napravi
- Količina hladilnega sredstva, ki se nahaja v hladilni napravi

metan, ogljikov dioksid, ogljikova kislina in fluorirani ogljikovodiki, kot freon, frigen, F 11, F 12, F 22, F 113, F 114). Prav tako pa tudi hladilna sredstva druge skupine do polnjenja 5 kg.

- Prepovedano je postavljati v kletih hladilne naprave, ki so napolnjene s hladilnimi sredstvi skupine 3 in s kloretilom. Hladilni stroji napolnjeni s hladil-

preseže število zaposlenih oseb zgoraj navedeni pokazatelj, se smejo namestiti hladilne naprave s hladilnimi sredstvi 2 in 3 skupine le tedaj, kadar njihovo polnjenje ne preseže 10 kg. Kadar je teža polnjenja večja od 10 kg, toda manjša od 50 kg, je potrebna namestiti stroje najmanj v obojih (boxih) s tesnimi stenami.

- Strojnica mora biti dovolj pre-

Kaj moramo vedeti o hladilnih napravah

- Najvišji dovoljeni obratovalni tlak v napravi

2. Pri manjših napravah:

- Oznaka tipa
- Naziv hladilnega sredstva, ki se nahaja v hladilni napravi
- Teža hladilnega sredstva za eno polnjenje hladilnega sistema

Hladilna sredstva lahko delimo v naslednje skupine:

Skupina 1: negorljiva hladilna sredstva brez omembe vrednega strupenega vpliva na ljudi.

Skupina 2: strupena ali dražča hladilna sredstva in takšna, ki imajo v mešanici z zrakom spodnjo mejo vžiga pri 3,5 ali več vol. odstotkov.

Skupina 3: hladilna sredstva, katerih mešanice z zrakom imajo spodnjo mejo vžiga pri manj kot 3,5 vol. odstotka.

Prostori, v katerih se nahajajo hladilne naprave, ki jih je treba stalno nadzorovati, morajo biti tako veliki, da so stroji in aparati dobro in lahko dostopni, podhodi pod posameznimi stroji in deli naprav pa visoki najmanj 2,0 m.

Prostori, v katerih so nameščene hladilne naprave skupine 2 (n. pr. amoniak, klormetil, kloretil in dikloretilen), in skupine 3 (npr. etilen, propan, isobutan in butan), ki so napolnjene z več kot 50 kg hladilnega sredstva, morajo biti v primerjavi z drugimi prostori zatesnjeni. Zgrajeni morajo biti najmanj v ognja zadržujoči, če ležijo v večnadstropnih zgradbah, ki so namenjene tudi za druge namene.

— Vrata prostorov, v katerih so nameščene hladilne naprave, se morajo odpirati navzven

— Naprave z več kot 1000 kg polnjenja morajo imeti najmanj en izhod, ki vodi neposredno na prosto

— Na stopnicah in prehodih, ki služijo splošnemu prometu ali ki so namenjeni za zasilni izhod, hladilnih naprav ne sme postavljati. Izjema so lahko le hladilne naprave s hladilnimi sredstvi skupine 1 (npr. diklor-

nimi sredstvi skupine 1 in 2 (razen kloretila), se lahko nameščajo v kletih pod naslednjimi pogoji:

1. Kadar je dno kleti manj kot 4 m pod terenom (to ne velja za hladilne naprave s fluoriranimi ogljikovodiki, če je volumen prostora tako velik, da pri izteku celotnega polnjenja hladilne naprave ne more nastati nevarna koncentracija.

2. Kadar so prostori, v katerih so nameščene strojne naprave, zatesnjeni nasproti drugim delom kleti, zadostno ventilirani in primerno osvetljeni.

3. Kadar je zajamčen neoviran umik iz strojnice in prostorov, ki leže nad njo.

— Polnjenje hladilnih naprav s hladilnimi sredstvi skupine 2 ne sme prekoračiti teže 500 kg, kadar je število oseb, ki se nahajajo v prostorih nad kletjo, večje kot pokazatelj (ena oseba 8 m²).

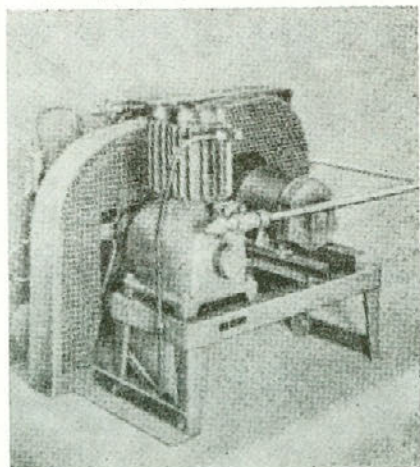
— V delovnih prostorih, v katerih

zračena (zajamčen ustrezen podtlak), če je to potrebno tudi umetno, tako, da plini ne morejo uhajati iz strojnice v sosednje prostore, stopnišča, ozka dvorišča in veže.

- Glede na specifično težo plinov moramo predvideti odvajanje plinov bodisi pod stropom, bodisi pri tleh.

— Upravljanje s prezračevalnimi napravami mora biti možno tudi izven strojnice.

— V strojnici morajo biti vedno nameščena navodila, ki pojasnujejo, kako ukrepati, kadar se pokažejo kake motnje v obratovanju hladilnih naprav. Prav tako pa se morajo tam nahajati tudi navodila proizvajalca hladilne naprave, ki se nanašajo na varno delo s hladilno napravo, njenim vzdrževanjem, upravljanjem, nadzorom in pod-

Skupni zaščitni okrov klinastih jermen, jermenice elektromotorja in jermenice (ventilatorja) kompresorja

- Hladilne naprave smejo upravljati samo osebe, starejše od 18 let, ki so seznanjene z delovanjem in upravljanjem naprave.
- Kadar so naprave napolnjene z več kot 25 kilogrami hladilnega

sredstva skupine 2, se morajo na primernem mestu nahajati primerni dihalni zaščitni aparati, sredstva za zaščito oči (očala ali ščitnik) ter zaščitne rokavice.

- Dihalni zaščitni aparati morajo biti hladni, suhi in zavarovani pred nečistočami. Spravljeni morajo biti v lahko dosegljivem prostoru, ki leži izven ogrožene cone. Vsakega pol leta je treba preizkusiti njihovo delovanje.
- V prostorih, v katerih so nameščene naprave skupine 2 in 3 (z izjemo žveplovega dioksida SO_2), je prepovedano kaditi ali uporabljati odprt ogenj ali palč. Poleg tega ne smemo v bližini hladilnih naprav, ki so napolnjene z etilenom, uporabljati orodja, ki bi lahko povzročili iskre. Pri uporabljanju varilnih aparatov je treba upoštevati posebne predpise.
- Namestijo naj se table z napisi, ki prepovedujejo uporabo odprtega ognja itd.
- Vrata ohlajenih prostorov in zmrzovalnic se morajo vedno lahko odpreti tudi z notranje strani. Kolikor obstoja možnost, da bo lahko v ohlajenem prostoru ostal kak delavec zaključen, morajo biti v takih prostorih vgrajene primerne alarmne naprave.

DOLŽNOSTI DELAVCA

- Samostojno smete upravljati ali vzdrževati hladilne naprave samo tedaj, če ste stari 18 let, poznate delovanje in sestavne dele hladilne naprave ter vas je vaš nadrejeni izrecno pooblastil

za tako delo.

- Takoj ko opazite, da naprava nepravilno deluje, ali če opazite, na napravi poškodbe, oziroma, če slutite, da iz naprav uhaja hladilno sredstvo, morate takoj o tem obvestiti za to določeno osebo.
- Kadar iščete netesna mesta naprave, upoštevajte navodila za delo z napravo, ki jih je skupaj z napravo dostavil proizvajalec.
- Nikakor ne pozabite praktično se seznaniti z uporabo aparatov za zaščito dihalnih organov, seveda šele potem, ko ste se seznanili z njihovo izvedbo in funkcioniranjem.
- Hladilne in zmrzovalne prosto-

re lahko zaklenete šele takrat, ko ste se res prepričali, da se v njih nihče ne nahaja.

- Kadar opravljate razna dela, ali tudi če se samo zadržujete (lahko tudi samo omejen čas) v prostorih z nizkimi temperaturami redno uporabljate zaščitno obleko (npr. podložene plašče ali jopiče).
- Dela, pri katerih bi se lahko v prostoru pojavile večje količine strupenega ali dražljivega hladilnega sredstva, smete opravljati samo z zaščitno napravo za dihalno in oči ter z zaščitnimi rokavicami.

**ZA VARNOST PRI DELU
CIRIL BLAGOTINSEK**

Delavec v zaščitni obleki pri delu v podhlajenem prostoru ($-20^{\circ}C$)

Kaj in koliko bomo pili letos poleti

Niso se še začeli res topli dnevi in že v prodaji primanjkuje nekaterih vrst pijač. Prav je, da že ob samem začetku, ko se začne pojavljati ta občasni problem, izvemo kaj je temu vzrok in kako ga odpraviti.

Tudi lani nam je, posebno v poletnih mesecih, primanjkovalo predvsem piva iz Laškega in kisle vode iz Radenc. V lanskem letu smo planirali 8.029.000 l pijač, prodali pa smo jih 10.606.385 l. Plan smo prekoračili torej za 32%. Pri tem velja povedati, da je bil plan pri pivu presežen za 38%, pri kislilni vodi za 16%, pri Deit-u za 85% pri Tonic-ih za 36%, pri oranžadah za 13% in pri sadnih sokovih za 102

%. Ta odstopanja so prikazana po letnem prometu. Mesečna gibanja pa so mnogo višja in vas, radi prostorske stiske, ne morem tukaj z njimi seznaniti.

Ko smo v začetku letošnjega leta v poslovalnici Agropromet pripravili plan prodaje blaga smo, posebno pri pijačah, imeli v mislih trpke izkušnje lanskega leta. Na osnovi vsega doslej navedenega smo skrbno pripravili načrt prodaje za posamezne mesece letošnjega leta.

Skupno smo planirali letno prodajo 11.648.000 l vseh pijač, to je 10% več, kot smo jih prodali v lanskem letu. Samo piva smo planirali 5.893.000 l. S pogodbami ima-

mo zagotovljenega 6.925.000 l. Od tega samo iz Laške pivovarne 5.425.000 l. V tej količini pa ni zajeto pivo, ki ga po pogodbi dobi skladišče Slovenjgradec 2.700.000 l in skladišče Krško 524.000 l. Več ga iz Laške pivovarne kljub ponovnim poizkusom, nismo mogli dobiti.

Kisle vode smo planirali za leto 3.990.000 l in imamo pogodbeno zagotovljenih 4.070.000 l Radenske ter neomejeno količino »Tempel« iz Rogaske.

Deit-a — pomarančnega in limoninega — smo planirali v količini 939.600 l. Pogodbeno imamo zagotovljenega 1.023.000 l.

Tonic — Water smo planirali

125.000 l in je ta količina pogodbeno tudi zagotovljena.

Oranžad smo predvideli v količini 358.000 l. Celotna količina je tudi pogodbeno zagotovljena.

Sadnih sokov imamo v načrtu 342.000 l. Glavne in najbolj iskane sorte sokov so pogodbeno zagotovljene.

V planih in na papirju se torej vse lepo ujema in je vsega dovolj. Zakaj pa potem takšno pomanjkanje piva Zlatorog in Radenske kisle vode? Vzrokov je več. Glavni pa so naslednji:

Potrošnja iz meseca v mesec narašča in je mnogo višja, kot smo jo predvideli v že itak »napetem« planu. Gibanje prometa v prvih treh mesecih letošnjega leta je sledeče:

Januar: planirali smo pivo 200.000 l — prodali 273.000 l.

Januar: planirali smo kisle vode 200.000 l — prodali 237.000 l.

Januar: planirali smo DEIT 40.000 l — prodali smo 66.000 l.

Januar: planirali smo Tonic Water 7.000 l — prodali 7.200 l.

Januar: planirali smo oranžade 16.000 l — prodali 13.000 l.

Januar: planirali smo sadne sokove 15.000 l — prodali 26.000 l.

Februar: planirali smo pivo 220.000 l — prodali 283.000 l.

Planirali kisle vode 200.000 l — prodali 211.000 l.

Planirali Deit 50.000 l — prodali 59.000 l.

Planirali Tonic Water 8.000 l — prodali 6.500 l.

Planirali oranžade 16.000 l — prodali 14.500 l.

Planirali sadne sokove 15.000 l — prodali 21.000 l.

Marec: planirali smo pivo 250.000 l — prodali 417.000 l.

Planirali kisle vode 250.000 l — prodali 288.000 l.

Planirali Deit 70.000 l — prodali 87.000 l.

Planirali Tonic Water 8.000 l — prodali 7.000 l.

Planirali oranžade 21.000 l — prodali 21.000 l.

Planirali sadni sokovi 20.000 l — prodali 32.000 l.

Za april še nimamo končnih podatkov, toda pri pivu, kisli vodi in Deit-u so še večja odstopanja v porastu potrošnje kot prve tri mesece.

Pri sestavi plana prometa in sklepanju pogodb smo upoštevali, da je lansko letni popolni izpad v proizvodnji vseh vrst sadja in zelo slab pridelek grozdja v vinogradih ter hišnih brajdh, močno vplival na večjo potrošnjo drugih pijač. Predvideli smo, da je mogoče prodati Laškega piva, kolikor ga bomo dobili. Toda kaj, ko je dobava tako zelo omejena. Prav zato smo zavestno in z velikim rizikom sklenili pogodbo za sorazmerno veliko količino piva »Pils«. Pri tem pa

smo naleteli na odpor tam, kjer smo ga najmanj pričakovali. Poslovodje in prodajalci v trgovinah, bifejih gostilnah in hotelih odklanjajo mariborsko pivo. Izgovarjajo se na potrošnike. Nekaj je vsekakor v tem tudi resnice.

Toda vprašajmo se če smo sploh karkoli poskusili, da bi že v zimskem času vpejali v prodajo vsaj nekaj piva »Pils«. Priznati moramo, da nismo ničesar napravili. Vsem tistim, ki se preradi izgovarjajo na kakovost obeh vrst piva pa samo to — le. Ko smo skupini gostincev postregli s pivom obeh vrst in niso videli etiket na steklenicah, ni nihče mogel zanesljivo ugotoviti katero pivo pije. Tako je torej z **okusom** in oporekanjem o kakovosti.

Pivovarne nam pogodbeno količino piva dobavljajo v razmerju odzema pozimi in poleti. Pri Laškem pivu je to razmerje zelo skrbno. Mnogo ugodnejše je pri pivu »Pils«. Če torej hočemo, da bomo potrošnikom s pivom sploh lahko postregli, potem bomo pač morali znati menjati naše stališče do kakovosti enega ali drugega.

V večjih potrošnih centrih se naši prodajalci radi sklicujejo na založenost konkurenčnih trgovin, oziroma gostišč. Njihov položaj pa je mnogo ugodnejši od našega. Prodaja istega piva pozimi je nesorazmerno ugodnejša od naše prodaje. Vzrok je v tem, da imamo mi trgovsko mrežo razširjeno po podeželju, kjer se pozimi pije zelo malo piva, poletna potrošnja pa je sorazmerno mnogo večja kot v mestih. Ali naj to našo prodajno mrežo pustimo brez piva?

Popolnoma isto kot pri pivu se nam dogaja pri kisli vodi. S številkami sem prikazal, da imamo predvideno količino prodaje »Radenske« pokrito s trdno pogodbo. Dobava teče točno po planu. Ko pa nas samo nekaj dni sonce bolj obdari s toploto, kot ostali čas, kupci navalijo z naročili. Takšnih sunov ne prenesemo, ker blaga za normalno povpraševanje ni dovolj.

Pri zahtevkih za kislavo vodo v glavnem vsi kupci vstrajajo na dobavi »Radenske«. Potrošnja »Tempel« vode, ki v vsem lahko zamenja druge, je mnogo premajhna. Te vode je dovolj in naša skrb mora biti, da jo bomo potrošnikom znali prodati.

V času velikega povpraševanja so pogoste pritožbe naših odjemalcev. Zelo prav bi bilo, ko bi v takšnem času tisti ki mislijo, da so neupravičeno prizadeti prišli k nam v skladišča in pogledali kako ter v kakšnih pogojih delajo delavci in kakšno je stanje z kritičnim blagom. Prepričan sem da bi svoje mišljenje menjali.

V času nenormalnega povpraševanja tudi fizično ne zmoremo takoj zadostiti vsem željam, oziroma

zahtevam. Skladišča so neprimerna in mnogo premajhna. Zalog ne moremo pripraviti tudi pri tistem blagu, kjer rok trajanja to dopušča. V takšnih slučajih in v teh razmerah vsakršna intervencija lahko stanje samo poslabša.

Naraščanje prometa je tako skokovito, da je že skrajni čas za pripravo načrtov ter gradnjo novih, sodobnih skladišč. To vprašanje pa ne spada v današnji prispevek in bom o njem kaj več napisal v eni od naslednjih števil našega glasila.

Steblovnik Edo

TOZD in samoupravni sporazum v luči novih predpisov

Člane kolektiva obveščamo, da je komisija za uresničitev ustavnih dopolnil na zadnji seji dne 13. 3. 1973 obravnavala osnutek samoupravnega sporazuma s pripombami, ki ga je vskladila. Medčasno pa je Zvezna skupščina sprejela tri pomembne zakone, in sicer: Zakon o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem opisu v sodni register, Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in Zakon o firmi in imenu organizacij združenega dela. Ti zakoni so objavljeni v 22. številki uradnega lista SFRJ z dne 19. 4. 1973. Zakon o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register vsebuje določila glede samega postopka pri ustanavljanju TOZD. Zlasti je pomembno določilo čl. 34, ki med drugim določa, da delavci vsakega dela delovne organizacije, ki pomeni delovno celoto ugotovijo, ali so podani pogoji za organiziranje temeljne organizacije šele, ko obravnavajo pismeno izdelano analizo teh pogojev. Analiza pogojev za organiziranje temeljnih organizacij obsega zlasti:

1. obstoječe ekonomsko in finančno stanje delovne organizacije kot celote in posameznih njenih delov;
2. ugotovitev, kateri deli delovne organizacije pomenijo delovno celoto in izpolnjujejo druge pogoje za to, da se organizirajo v temeljne organizacije,
3. določitev delovnih sredstev delovne organizacije, s katerimi bodo upravljali delavci v temeljnih organizacijah,
4. ugotovitev terjatev in obveznosti delovne organizacije ter možnosti njihove razdelitve med posamezne temeljne organizacije.

TOZD NI SAMOUPRAVNI SPORAZUM V LUCI NOVIH PREDPISOV

5. ugotovitev vrednosti investicijskih naložb v posamezne temeljne organizacije,
6. pogoje za pridobivanje dohodka in dohodek, ki bi ga po teh pogojih mogle doseči posamezne temeljne organizacije,
7. osnove, na katerih bi bilo mogoče urediti odnose med posameznimi temeljnimi organizacijami v sestavi delovne organizacije.

Že iz vsebine tega določila je jasno, da bo izdelava takega cla-

borata glede na obsežnost zahtevala svoj čas in bodo vse ostale faze postopka, (sklepanje o organiziranju TOZD, sklepanje samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo, sprejemanje statuta itd.) morale biti k temu tudi časovno prilagojene. Zato bo komisija morala ob sodelovanju širšega političnega aktiva določiti roke za posamezne faze dela in upoštevati določilo čl. 130 cit. zakona, ki določa, da mora biti celotni postopek s konstituiranjem in vpisom v sodni register končan do 31. 12. 1973.

Člane kolektiva bomo tudi v bodoče seznanjali z delom na tem področju v našem glasilu.

Urednik

Kulturna skupnost Celje

Spomeniškovarstvene akcije na celjskem območju

Zavod za spomeniško varstvo Celje, ki je pristojen za vso celjsko regijo, je v zadnjih letih izredno povečal število spomeniškovarstvenih akcij na svojem območju. Še pred leti je imel komaj po dve ali tri na leto, že lani pa skoraj ni bilo občine, kjer bi ne imeli vsaj po eno akcijo v teku. Letošnji program je skorajda še obsežnejši. K temu so pripomogle dotacije kulturnih skupnosti in še posebej dodatna pomoč slovenske kulturne skupnosti za nerazvite predele.

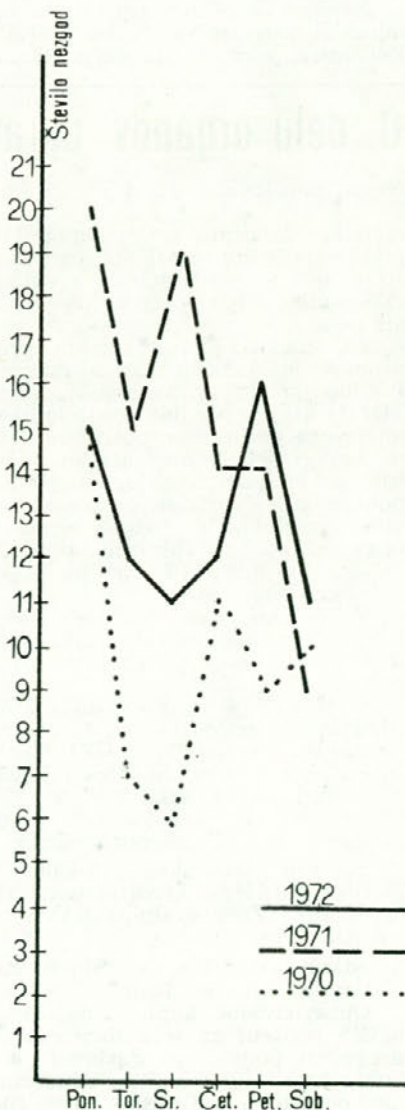
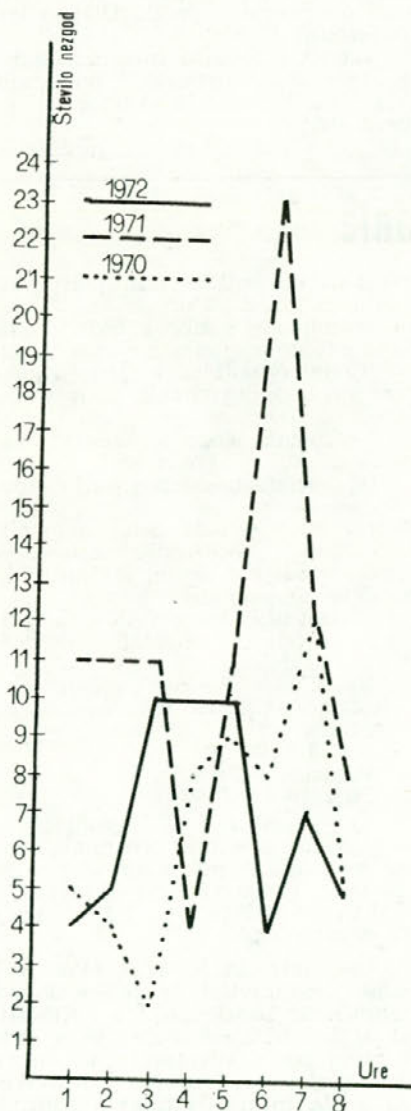
V letošnjem letu je že zagotovljen denar za spomeniškovarstvene posege kar na treh objektih v občini Celje, in sicer za nadaljevanje raziskav in sanacije razvalin gradu Gornje Celje, za taborno cerkev na Svetini in za popravilo ostrešja in kritine na stolpu in delu gradu Lemberg pri Dobni.

Občina Šmarje pri Jelšah je druga po številu spomenikov, kar se odraža tudi v številu akcij. Nadaljevali bodo dela pri Mariji na Pesku, začeli obnavljati streho v Orlimju in na gradu Podsreda ter nadaljevali drenažna dela na kapelicah pri sv. Roku nad Šmarjem, kjer bodo hkrati skušali zaščititi kot etnografski spomenik tudi kaščo. Razen tega pa bodo nadaljevali lani začeta dela v Drevniku pri Kostivnici, kjer je treba sanirati zidovje in popraviti žlebove na gotški podružnični cerkvi.

V Slovenskih Konjicah bodo nadaljevali dela na Tattenbachovem gradu, kjer bodo skušali izdelati statično presajo za obnovo stolpa in opravi izkope do baročnih nivojev. Nadaljevali bodo tudi dela na kartuziji v Žičah.

V Rovtu pod Menino planino bo treba zaščititi odkrite in restavrirane freske pred talno vlago, ki vdira v zidovje, na Brunku nad Radečami pa bodo obnavljali zunanjščino gotške podružnice.

Seznam načrtovanih akcij, za katere je večinoma že zagotovljen tudi denar, zaključujejo zaključna dela na Lutrovi kleti gradu v Sevnici.

Gornja grafikona sta v predzadnji številki izostala. Prikazujeta število delovnih nezgod po urah in dnevih

Obvestilo članom delovnega kolektiva

(Letni dopusti)

Sindikalna organizacija podjetja je pripravila letovanje na morju v Biogradu na moru.

Biograd na moru, mestece v Dalmaciji z urejenim turističnim središčem, obkroženim z borovimi gozdovi, vinogradi in nasadi oljk, bo zadovoljil vse, ki so se odločili preživeti del svojega dopusta v okviru organizacije našega sindikata.

Za letovanje smo vzeli v najem stavbo s potrebnimi pritliklinami, kjer bo urejena kuhinja in jedilnica in bomo hrano pripravljali v lastni režiji in s svojim osebjem. Za nastanitev pa smo rezervirali turistične sobe pri zasebnikih. Vse rezervirane sobe so sodobno opremljene in imajo urejene sanitarije.

Počitniški dom bo obratoval od meseca junija do septembra 1973. V času od 1. julija do 31. avgusta imajo praviloma prednost člani kolektiva z otroci, ki obiskujejo šole.

Na člane apeliramo, da se prijavljajo za mesec junij in september, ki sta še nezadovoljivo zasedena, čeravno je v tem času letovanje najprijetnejše.

V počitniškem domu bo možno letovati 10 dni po znižani in po sindikatu regresirani ceni, izjemoma 20 dni, če bodo kapacitete doma dopuščale, vendar drugih 10 dni po polni ceni.

Izmenje se bodo menjavale v dneh 1., 10., 30., oziroma 31. v mesecu. Gostje, ki bodo odhajali, morajo izprazniti sobe do 7. ure, oni, ki pa bodo prišli, pa lahko zasedejo sobe od 9. ure dalje.

Penzion v počitniškem domu znaša 70,00 din dnevno, vendar smo se v sindikatu dogovorili, da bodo sindikalne organizacije prispevale po 20,00 din tako, da bo za člane in njihove svojce dejansko znašal penzion 50,00 din.

Otroci bodo imeli 50% popusta v slučaju, da se za njih ne zahteva postelja.

V sindikatu smo se nadalje domenili, da bomo delavcem z nizkimi poprečnimi dohodki posvetili še posebno skrb in jim po posebnih pogojih omogočili koristiti dopust v našem počitniškem domu. Za to akcijo nismo sprejeli splošnih kriterijev, ker stroški bremeni sindikalno organizacijo, v kateri delavec dela, ta pa mora ta vprašanja reševati v okviru svojih finančnih možnosti.

Počitniški dom bo izjemoma tudi nudil izven penzijske storitve, če bodo kapacitete proste, koristniki pa jih morajo predhodno naročiti pri vodstvu počitniškega doma.

Cene za izvenpenzijske storitve so naslednje:

— zajtrk	5,00 din
— kosilo	25,00 din
— večerja	20,00 din

V okviru počitniškega doma bo posloval tudi lastni bife, ki bo nudil koristnikom pijače in ostalo po primernih cenah.

Sindikati si prizadeva, da bi organiziral za tiste člane, ki nimajo lastnega prevoza ali pa želijo potovati s svojim prevoznim sredstvom, direktni avtobusni prevoz.

Cena v obe smeri bi ob polni zasedbi avtobusa (cca 30 oseb) znašala okrog 90,00 din po osebi.

Avtobus bi odpeljal iz zbirališča v večernih urah prejšnjega dne na relaciji Ljubljana — Postojna — Rijeka in po jadranski magistrali do Biograda, kamor bi sprisnel v zgodnjih jutranjih urah.

Nekako ob 7. uri zjutraj pa bo odpeljal povratnike preko Plitvičkih jezer, kjer bo daljši postanek

za ogled edinstvenih lepot, ki jih tu nudi narava, nato preko Karlovca — Samobora in Krškega domov. Z lastnim direktnim avtobusnim prevozom bi tako uspešno premagali dolgo pot, za kar pa bodo koristniki deležni bolj stanovitnega vremena, več sonca in prijetnejšega kopanja.

Prijave za letovanje sprejema do popolne zasedbe doma tajništvo družbeno političnih organizacij podjetja.

Vsi prijavljeni bodo pravočasno prejeli obvestila o koriščenju, na podlagi katerih bo potrebno vplačati akontacijo letovanja v višini 1/3 vrednosti letovanja. Ostali dolžni znesek pa bo potrebno poravnati ob prvem izplačilu OD po koriščenju.

Vse podrobnejše informacije daje tajništvo družbeno političnih organizacij podjetja, kamor se obračajte.

Sindikalna organizacija

O delu organov upravljanja

(nadaljevanje z 3. strani)

nomski elaborati in ostala dokumentacija o nujnosti in koristnosti naložb ter njih učinku z vidika ekonomike, ob upoštevanju varnosti trga.

Za izdelavo investicijskih programov je določen rok 3 tednov. Predhodno jih obravnavajo Sveti TOZD, ki jih predlagajo Delavskega svetu podjetja v potrditev. Nato sledi izdelava projekta in načrtov, ki se poveri najugodnejšemu ponudniku. V predpriprave sodi zagotovitev lokacije, nabava gradbenega dovoljenja, zbiranje ponudb za gradnjo objekta in naposled sklenitev pogodbe.

V enakem roku mora biti izdelan tudi pregled najnujnejših potreb nabav osnovnih sredstev in opreme.

V letu 1973 je Poslovni odbor predvidel in odobril

- adaptacijo hotela »KOZJAK« v Radljah, s tem, da letos odpade gradnja »VIZINGE«, ki se — odvisno od razpoložljivih sredstev — odloži na poznejši čas,
- gradnjo trgovskega lokala v DRAMLJAH, v kreditnem aranžmanu z Zavarovalnico SAVA in SOB Sentjur ter

— odkup skladišča v Slovenjem Gradcu od tov. Rojnika.

Obravnavajoč kopico najrazličnejših prošelj za sofinanciranje ali drugačno pomoč, je Poslovni odbor odobril le sklenitev družbenega sporazuma s Celjsko turistično zvezo, o delu in financiranju le-

po katerem znaša letni prispevek podjetja din 2.000, in

sklenitev pogodbe s Skladom za komunalno urejanje zemljišč občine Celje, o sofinanciranju projektov mreže industrijskih tirov v Celju.

Vse ostale vloge so zaenkrat zavrnjene, ker ni sredstev.

Od važnejših sklepov velja omeniti še

- razrešitev Vlada Suše delovnih dolžnosti poslovodje poslovalnice Ruše, ker je bil izključen iz delovne skupnosti in
- imenovanje Anice ČAKS za v. d. poslovodje poslovalnice Ostrožno, za določen čas.

Nadalje je Poslovni odbor imenoval komisijo za varstvo okolja, v sestavi:

- Jože BRUMEN
- Miroslav HERMAN in
- Ciril BLAGOTINŠEK

Ker se od 1. 1. 1973 vodi obracun pekarne Štore centralno, kot za vse ostale pekarske obrate v sestavi proizvodnega sektorja je s sklepom ukinjen tudi žiro račun te pekarnice.

Ob zaključku seje je Poslovni odbor razpravljal še o poslovno tehničnem sodelovanju s Kmetijskim kombinatom Žalec in s tem v zvezi pooblastil tov. generalnega direktorja, predsednika Delavskega sveta in predsednika Poslovnega odbora, za dogovarjanje s KK Žalec, o poglobljanju poslovno tehničnega sodelovanja.

Delavski svet podjetja je na 5. redni seji, dne 30. t. l. obravna-

val analizo zaključka računa za leto 1972. V razpravi po obširnem in izórnem poročilu direktorja gospodarsko računskega sektorja, ki je zajemalo podatke o vplivu enot na uspehe podjetja, z indeksom primerjavo realizacije v letu 1972 napram letu 1971, podatke o izpolnitvi plana, o udeležbi v sektorju oz. dejavnosti in podatke o udeležbi v podjetju kot celoti, nadalje prikaz delitve dohodka, dosežene razlike v ceni, nihanja zalog, količnikóv obračanja in podatke o povprečnih osebnih dohodkih, je DS prišel do naslednjih zaključkov:

1. Vse stroške, tudi najmanjše, je treba podvreči temeljiti analizi in jih skrbeti na minimum, ker je to eden pomembnih virov našega dohodka.
2. Odpraviti je treba dvojne poti v poslovanju in skrajšati relacijo proizvodnja — pekarstvo (mimo skladišč). Prav tako naj komerciala ob sklepanju pogodb poskrbi, da bo dobavitelj pošiljal blago posameznim skladiščem direktno.
3. Vozni park mora biti maksimalno izkoriščen, čas stojnin pa zmanjšan na minimum. V popoldanski izmeni v Poslovnici I naj bo zaposlen strokovni kader, ki bo skrbel za to, da bodo vozila pravočasno in pravilno natovorjena. Prevozi naj se opravljajo le z lastnimi avtomobili, privatne prevoznike pa je treba izločiti, ali pa vsaj do skrajnosti omejiti.
4. Ugotovi naj se, katera administrativna dela so potrebna in katera bi bilo moč opustiti. Administrativno osebje mora dosegati polno delovno storilnost. S tem v zvezi bodo potrebni ustrezni premiki in zasedba posameznih delovnih mest z ljudmi, ki bodo strokovno sposobni opravljati delovne naloge z vso odgovornostjo.
5. Ker predstavljajo osebni dohodki največji strošek, je treba posvetiti svo skrb in pozornost kvaliteti dela in ažurnosti. Ni namen zmanjšati števila zaposlenih, ampak pri obstoječem osebju doseči največjo možno storilnost.
6. Kilometrine in dnevnice sicer niso problematične, vendar jih je treba še znižati z racionalnim koriščenjem prevoznih sredstev. Ukiniti je pogosto prakso, da potuje več ljudi v isti kraj, vsak s svojim vozilom. Potovanja je treba planirati in pretežno koristiti javna prometna sredstva tam, kjer je to le mogoče in ceneje.
7. Odpis terjatev, starih nad 90 dni predstavlja občutno dohodkovno obremenitev. Zato mora prodajna služba opraviti temeljito selekcijo kupcev in prodajati blago le rednim plačnikom.

Dolžnike je treba dosledno izterjati v najkrajšem času.

8. Več pozornosti naj bo posvečene porabi materiala in surovin, njihovu izplenu, potrošnji goriva, odpisu blaga in materiala ter primanjkljajem.
9. Pri izvajanju investicij in popravil je vprašanje cene storitev postavljeno ob stran in se storitve naročajo ne glede na stroške. V bodoče so dolžni vsi direktorji sektorjev, šefi področij in poslovnic ter poslovodje priskrbeti za naročena popravila oz. usluge več ponudb in se odločiti za najugodnejšo, pri tem pa vstrajati na dogovorjenih rokih, kvaliteti in ceni storitve. Skratka voditi jih mora zavest, da gospodarijo kot bi gospodarili zase. Investicijsko vzdrževanje je ena od največjih stroškovnih postavk. Zato je treba izvajati tisto kar je najceneje in kar je najnujnejše za normalno poslovanje.
10. Nenehno je treba preverjati smotrnost in racionalnost porabe materiala za pakiranje in pisarniškega materiala. Ovojni material, opremljen s firmo, naj se zaračunava po nabavni ceni.
11. Poseben poudarek naj velja osebni odgovornosti. Vsak delavec, ki je zadolžen za neko delo, naj bo osebno odgovoren za pravočasno in pravilno izvršitev. Za neizpolnjevanje delovnih nalog je nujno določiti ustrezne, učinkovite ukrepe.
12. Uvede naj se kontrola delavcev, ki so v staležu bolnih, zavoljo preprečevanja neopravičenih izostankov in boleznin.
13. Spremeniti je treba odnos do vodilnih in strokovnih kadrov, urediti nagrajevanje ter v ta namen predvideti izjemne pogoje. Dolgoročna kadrovska politika naj temelji na smotrnem štipendiranju.

V nadaljevanju se je, je Delavski svet obravnaval predlog Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki je bil po predpisnem postopku dan v razpravo vsem članom delovne skupnosti. Po daljši razpravi in opravljenem glasovanju je DS potrdil predlagani pravilnik upoštevajoč nekatere pripombe, dane v postopku za sprejemanje samoupravnih aktov, hkrati pa odredil takojšnjo temeljito revizijo normativov, ob upoštevanju utemeljenih pripomb in predlogov.

Event. korekture veljajo od 1. 1973 dalje.

Predmet obširne razprave je bilo vprašanje priznanja dodatka za staž delavcem, ki so v posebnih okoliščinah sprejeli delo pri našem podjetju, kot je to primer delavcev pekarnice Hraštnik. Zaradi različnih, vendar po svoje pravilnih stališč, se DS ni mogel opredeliti za tak ali drugačen sklep v zvezi

tem vprašanjem, ampak je zadolžil direktorja splošnega sektorja, da izdela predlog kriterijev za priznavanje pravice do dodatka za stalnost delavcem s stažem, pridobljenim pri drugih delovnih organizacijah. Zadevo naj obravnava pristojna komisija in jo po končanem predpisnem postopku predloži v razpravo in potrditev Delavskemu svetu podjetja.

Ker na predlog za uvedbo novih delovnih mest in sistemizacijo le-teh, ki je bil dan v razpravo kolektivu, ni bilo pripomb, ga je DS soglasno osvojil in je tako dopolnjena sistemizacija delovnih mest z delovnimi zadolžitvami v nazivu — kontrolor pekarske proizvodnje, — kontrolor motornih vozil in voženj, — referent za likvidacijo in evid. škod ter administrator, — voznik viličarja, — mešač III — pomočnik predpečnika III — delovna mesta v obnovljenem gostišču Zarja, Slivnica.

Vrednotenje teh delovnih mest bo ponovno preverila in dokončno izvedla Komisija za notranjo delitev dohodka in sistem nagrajevanja.

Ustanovljeni sta novi poslovni enoti

- Gostilna »ZARJA« v Gorici pri Slivnici in
- Poslovalnica »STARI TRG« v Velenju
- ukinjena pa
- KIOSK IV in KIOSK V ter prodajalna kruha v Velenju.

Poročilo službe varnosti pri delu za leto 1972, ki ga je na tej seji obravnaval DS, je bilo v celoti objavljeno v 3. številki VESTNIKA. Ni pa objavljen program ukrepov za varstvo pri delu za leto 1973, ki ga je sprejel in potrdil DS.

Program obsega 11 točk, ki do-
ločajo:

- skrb z obnovo in izpopolnitve tehnične zaščite strojev in naprav,
- upoštevanje vseh varnostnih predpisov pri montaži novih strojev kjer je ta še pomanjkljiva in da se za te stroje, odnosno naprave priskrbijo atesti oz. certifikati,
- izvedbo preizkusa znanja o varstvu pri delu oseb na del. mestih s specifično nevarnostjo za zdravje ali poškodbe in izstavitve ustreznih potrdil,
- skrb podjetja, da je vedno na voljo dovolj osebnih zaščitnih sredstev za delovna mesta kjer se le-ta uporabljajo in da so primerno vskladiščena,
- dosledno skrb za red in čistočo prehodov in transportnih poti, da bo gibanje in transport na njih neoviran,
- analizo nezgod in poškodb pri delu s ciljem, da se na padlagi

(nadaljevanje na 10. strani)

ugotovitev izvedejo preventivni ukrepi za preprečevanje nezgod, poškodb in obolenj pri delu,

- skrb za red in čistočo na vseh delovnih mestih, v delovnih prostorih, garderobah in sanitarnih prostorih ter na hodnikih, za kar odgovarja vsak delavec na svojem področju,
- stalno kontrolo škodljivih delovnih mest ter izvedbo občasnih meritev kemičnih in drugih škodljivih snovi,
- nabavo zadostnega števila garderobnih omar in ureditev garderobnih prostorov, ustrezno o-novanam higienskimi in tehničnim predpisom,
- redno opravljanje tromesečnih pregledov vseh prostorov ter dosledno odpravo zapisniško ugotovljenih pomanjkljivosti,
- periodične preglede ter preizkuse naprav, pregled parovodne instalacije, elektroinstalacije,

pregled transportnih dvigal, pregled lestev, ročnega orodja in ventilacijskih naprav.

Program ukrepov je dokaj obširen, zato pa so tudi visoki stroški varstva pri delu, ki znašajo po predračunu 2.080.00 din.

Na predlog stanovanjske komisije je Delavski svet odobril kredite za gradnjo, oz. nakup stanovanj — Murko Jožetu, v znesku din 40.000, za dobo 10 let,
— Pavlinc Cvetu, v znesku din 50.000, za dobo 15 let,
— Perko Francu, v znesku din 40.000 in
— Ing. Ediju Stepišniku, v znesku din 50.000.

Ivan Mithans, bivši šef področja prodaje na drobno Ruše, se je pritožil zoper odločbo o samovoljni prekinitvi delovnega razmerja.

O pritožbi je Delavski svet razpravljaval v odsotnosti Mithansa, ki se vabilu na razpravo, kljub temu, da je bil v Celju, ni odzval.

Po temeljitem pretresu gradiva je nesporno ugotovljeno, da je Ivan Mithans kljub pismenemu opozorilu, da v določenem roku nastopi delo v komercialni podjetja, neopravičeno izostal z dela nad 5 dni in ni nobenega razloga za spremembo ali odpravo prvostopne odločbe o prenehanju delovnega razmerja zaradi samovoljne zapustitve dela. Zato je DS pritožbo kot neutemeljeno zavrnil.

Ob koncu seje je DS obravnaval še predlog družbeno političnih organizacij v podjetju, v zvezi s podelitvijo nagrade SLAVKA SLANDRA, ki jo vsako leto dodeljujejo SOB Celje za dosežene izjemne uspehe in zasluga v gospodarstvu. Z odobravanjem je sprejel pobudo družbeno političnih organizacij in sklenil predlagati SOB Celje, da podeli nagrado SLAVKA SLANDRA za leto 1973, generalnemu direktorju, tov. Francu Petauerju.

F. Š.

Nekaj značilnosti jugoslovanskega pokoj. zavarovanja

Iz internih informacij republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

Problematiko pokojninskega in invalidskega zavarovanja urejamo po novem v naši državi s 17. dokumenti: zvezni zakon, osem republiških oziroma pokrajinskih zakonov in osem statutih republiških in pokrajinskih skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Upokojenec živi zelo pogosto v skromnih razmerah, vendar ga lahko kljub temu smatramo za enega največjih potrošnikov. Izdatki za pokojnino znašajo namreč letno približno 14 milijard dinarjev, to pa je kar 7,5% narodnega dohodka jugoslovanskega gospodarstva.

Število upokojencev se z leta v leto veča in s tem tudi izdatki za pokojnino. Pred dvajsetimi leti smo za pokojnino porabili približno 2,5% narodnega dohodka jugoslovanskega gospodarstva, medtem ko bomo za letošnje leto morali po predvidevanjih izločiti za to več kot za narodno obrambo in približno toliko, kolikor izdamo za vse šolstvo od osnovnega do univerzitetnega in še za razne oblike poklicnega izobraževanja mladine in odraslih.

Po zadnjih statističnih podatkih je v naši državi nekaj nad milijon 200 tisoč upokojencev. Poleg naraščajočega števila upokojencev lahko ugotavljamo hkrati še naraščanje obsega njihovih pridobljenih pravic. Naš sistem določa npr. usklajevanje pokojnin z osebni dohodki aktivnih zavarovancev in njihovo prilagajanje življenjskim stroškom. Še posebej je pomemb-

no določilo novega sistema, da lahko zavarovanci (poleg osnovnih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so regulirane na zveznem in republiškem nivoju) samoupravno t. j. samostojno odločajo o pogojih za pridobitev pokojnine.

Zvezni zakon je v bistvu plod medrepubliških dogovorov. Ta določa osnovne pravice zavarovancev, ki jih potem natančneje opredelijo še republiški zakoni, medtem ko se končna vsebina, ki kompleksno zajema ves sistem, odraža v statutih skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Vsaka republika ima svojo skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zanje pa je značilno da jih upravljajo zavarovanci in upokojenci sami.

Od 1. januarja letos so že v veljavi zvezni in vsi republiški oziroma pokrajinski zakoni o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Glede na to, da statuti še niso bili sprejeti v vseh republikah, je težko predvideti končno podobo novega sistema. Lahko pa rečemo, da bo jugoslovanski upokojenec oziroma zavarovavec vendar obogatil svoj status z novo samoupravno vlogo, da bo sam odločal o pogojih za pridobitev pokojnine.

Naj navedemo nekaj pomembnih novosti, ki so po posameznih republikah različno urejene:

Povsod so poostri pogoje za zaposlovanje upokojencev. Rešitve pa so različne. V glavnem gre za to, da so jim med ponovno ali dodatno zaposlitvijo omejene pravice do pokojnine.

V Bosni in Hercegovini uvajajo najenostavnejši princip. Med zapo-

slitvijo s polnim ali nepolnim delovnim časom preneha izplačevanje pokojnin. To velja prav tako za vse tiste, ki opravljajo samostojne dejavnosti in so iz tega naslova socialno zavarovani. Nova pravila so uveljavili s 1/4 letos. Prvo tromesečje so vzeli za nekakšno prehodno obdobje za podjetja, da si poiščejo nove delavce za delovna mesta, ki jih upokojenci zapuščajo; za upokojence pa, da razmislijo kaj se jim bolj izplača.

Na Kosovem so pogoji izredno ostri. Pokojnino odvzamejo vsem upokojencem za ves čas trajanja zaposlitve. Nekoliko ugodnejši so pogoji za tako imenovane svobodne dejavnosti. Tem ljudem preneha pokojnina tedaj, če gre za edino ali glavno dejavnost. Nove ukrepe so uveljavljali na Kosovem že z novim letom.

Slovenija je po razvitosti na »nasprotni strani«, zato je tudi status zaposlenih upokojencev drugače urejen. Še naprej bo ostala pokojnina neokrnjena, če skupaj z dodatnim dohodkom zaposlenega upokojenca ne bo preseгла vsote dvakratnega poprečja osebnega dohodka v preteklem letu. Ta je npr. lani znašal 1.935 dinarjev, kar pomeni, da je znesek 3.870 tista meja, od katere naprej se bo pokojnino postopno zniževalo, vendar največ za 50%. Lestvica tega zmanjševanja je določena z družbenim dogovorom.

Na Hrvaškem je predviden relativno podoben režim, vendar ga bodo uresničevali šele po 30. juniju. Medtem pa pripravljajo družbeni dogovor, ki bo med drugim določal tudi pogoje za ponovno ali

dodatno zaposlitev upokojencev s polno pokojninsko dobo. Tistim pa, ki imajo krajšo delovno dobo, invalidskim upokojencem in družinskim upokojencem bodo med ponovno zaposlitvijo pokojnine ukinili.

Prav tako preneha med zaposlitvijo na področju ožje Srbije izplačevanje pokojnin ne glede na čas upokojitve: pred 1. januarjem letos ali po njem. Družben dogovor pa lahko naknadno določi izjemo za nekatere kategorije upokojencev, ki se zaposlijo pod posebnimi pogoji, da jim v tem času pripada zmanjšana ali polna pokojnina. Enako velja za pokrajino Vojvodina.

V Črni gori in Makedoniji so v zakonskih predpisih sprejeli merila socialnega značaja:

- če se črnogorski upokojenec želi zaposliti, mora izbirati med plačo in pokojnino, vendar je republiški skupnosti prepuščenno, da s svojimi akti določi pogoje, pod katerimi lahko izplačujejo del pokojnine, ne pa tudi pokojnine v polnem obsegu. Vendar to dopuščajo samo začasnim invalidskim pokojnicem. Tudi starostni upokojenci lahko delajo, če njihova pokojnina ne presega določene višine. To pa mora šele določiti pokojninska skupnost;
- tudi v Makedoniji predvidevajo izplačevanja samo dela pokojnine, če se njen uživalec zaposli. Vendar ta pravica ne gre vsem

pokojninsko dobo in za tiste, ki jim je pokojnina manjša od povprečnega osebnega dohodka v republiki.

So pa še druge pomembne razlike glede ureditve posameznih vprašanj iz področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja po posameznih republikah. Vojvodinska zakonodaja prizna na primer v delovno dobo čas zaposlitve v bivših kmetijskih delovnih združenjih, medtem ko ostale zakonodaje tega ne priznajo. V Sloveniji je predvidena pod določenimi pogoji možnost pokojninskega zavarovanja kmetov kooperantov. Zakonodaja iz drugih republik tega ne predvideva. Ali npr. v Sloveniji se po statutu pokojninskega in invalidskega zavarovanja razvrščajo upokojenci v posebne kvalifikacijske skupine, pri katerih ima vsaka skupina določeno zgornjo in spodnjo mejo pokojnine. To pomeni, da pri odmeri pokojnine tu ni važna le višina osebnega dohodka zavarovanca v določenem obdobju, delovna doba itd., temveč tudi to, v kakšno kvalifikacijsko skupino bo razvrščen zavarovanec ki gre v pokoj. V Bosni in Hercegovini pa imajo tu določen le splošen limit pokojninskih osnov, s tem, da bolj podrobno to vprašanje uredijo z družbenim dogovorom.

Zakonodaja Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Slovenije med drugim predvideva, da teče delavcem, ki so bili odpuščeni z dela kot

tehnološki višek, še naprej delovna doba tudi v času nezaposlenosti, medtem ko ostale republike in pokrajine tega ne predvidevajo. Različno je urejeno tudi vprašanje izdatkov za prispevke iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Po statutu Slovenije je določeno, da krijejo prispevke za pokojninsko zavarovanje za to kategorijo nezaposlenim delavcem delovne organizacije same, medtem ko sta se Hrvaška in BiH odločili, da plačajo omenjene prispevke zavodi za zaposlovanje. Srbija priznava tudi dvojno pokojninsko delovno dobo za vojna leta v vojnah leta 1912 in 1918, medtem ko se to v drugih republikah ne prizna. Makedonija pa za razliko od ostalih priznava v pokojninsko delovno dobo tudi čas tistim, ki so se udeležili povojne vstaje v Grčiji.

Slovenija je edina uredila vprašanje pokojnin za tiste, ki so izpolnjeni 40. oziroma 35. letni pokojninski dobi še naprej ostali v delovnem razmenju s tem, da se takim upokojencem za vsako nadaljnje leto podaljšanja dela prizna 1% povečanja pokojnine, vendar največ za 5%.

Ves nadaljnji razvoj tega pomembnega področja socialne politike bo kot je že rečeno — odvisen še od statutih posameznih republik, predvsem pa od tega, kako bodo predvidene samoupravne oblike zaživele v praksi.

Marta Urbančič

SAHOVSKA SEKCIJA

MERX

Sahovska sekcija je v mesecih februar, marec in april odigrala številne dvoboje in turnirje.

Dne 4. februarja smo odigrali brzoturnir, na katerem je sodelovalo 11 igralcev Merxa. Brzoturnirski prvak je postal Krnjavšek Zlatko iz skladišča I. Drugo mesto je zasedel Kolenc Cveto, tretje Pelko Ivan, četrto Hrovatič Ivo, peto in šesto Černjavič Tone in Martinc Drago nato pa Vukmanič Alojz in Čížek Rajko.

V marcu smo odigrali pokalni enako. Velja le za tiste s polno

turnir, na katerem je sodelovalo 9 igralcev Merxa. Prvak je postal Pelko Ivan, ter mu je predan tudi pokal v trajno last. Drugi je bil Kolenc Cveto, tretji Vukmanovič Alojz, sledili pa so še Čížek Rajko, Černjavič Tone, Petek in Hrovatič Ivo.

V mesecu aprilu je bilo odigrano sindikalno občinsko prvenstvo. Naša ekipa se je v lanskem letu plasirala iz III. lige v II. ligo in smo letos v tej močni konkurenci pristali na 6. mestu, kakor sledi na tabeli:

1. Železnica	30 1/2 točk
2. Libela	28 1/2 točk

3. Finomehanika	24 1/2 točk
4. Izletnik	23 1/2 točk
5. Zlatarna	21 točk
6. MERX	16 1/2 točk
7. Prevoznitvo	14 točk
8. Gradis	11 1/2 točk
9. Avto Celje	10 točk
10. Nivo	— —

V tem prvenstvu so naše podjete zastopali sledeči igralci:

Vukmanovič Alojz iz pekarnе Dolgo polje, kateri je bil tudi najuspešnejši igralec naše ekipe, Čížek Rajko iz pekarnе Vojnik, Krnjavšek Zlatko iz skladišča I, Černjavič Tone, Hrovatič Ivo in Martinc Drago, vsi iz pekarnе Gaberje,

Pelko Ivan, Kolenc Cveto in Vengusta Franc, slednji trije so odigrali le po dve tri dvoboje, zato se niso uvrstili v osrednje ekipe.

Sicer pa moramo omeniti, da je ekipa izenačena tako, da ni bistvenih razlik. Zato zgoraj navedena 9-članska ekipa zasluži priznanje za dosežena mesta.

Tone Černjavič

SPORTNE VESTI

KOŠARKA

Letos je bilo prvič na sporedu tudi občinsko sindikalno tekmovanje v košarki, katerega se je udeležila tudi naša ekipa. Zastopali so nas: Voglar (komerciala) Beršnak, Bevc, Markovič, Motoh (grosist).

Rezultati:

Transjug : Merx 13 : 11
EMO : Merx 28 : 18

Polfinale:

Merx : DPO 20 : 0 b. b.

Lestvica D skupine:

1. Aero
2. Metka
3. Žična
4. Transjug
5. Emo
6. Izletnik
7. Merx
8. DPO
9. Carinarnica

Nastopalo je 34 ekip, razvrščenih v 4 skupine, mi smo nastopali v D skupini. Ekipa je bila oslabiljena in spričo tega je bil slab rezultat tudi pričakovan.

NOGOMET

Pričelo se je občinsko sindikalno tekmovanje v velikem nogometu. Nastopa 29 ekip, razvrščenih v tri jakostne skupine. Letos sodelujemo v prvi ligi, ker smo bili lani prvi v drugi ligi. Zastopajo nas: Markovič, Stropnik, Mežnarič, Pirc, Bevc, Točaj, Štuhec (vsi grosist), Travner, Vovk (pek. Gaberje), Petrovič, Sušnik, Grušič (aranžerstvo), Breznik, Dackovič (transport Voglar, Tavčar (komerciala) in Dobrajc (grosist).

Merx : Zlatarna 2 : 7 (0 : 4)

V prvi tekmi smo popolnoma razočarali. Igrali smo brez prave volje, nepovezano in lagodno. Bili smo neigrani, saj smo prvič letos zaigrali skupaj, še najboljši mož v naši ekipi je bil borbeni Točaj. Obramba je delala napako za napako in smo imeli srečo, da nismo izgubili še z višjim rezultatom. Prav tako pa je imel napad, zlasti v drugem polčasu, mnogo priložnosti, ki pa je zaradi nespretnosti napadalcev izkoristil samo dve. Strelec obeh golov je bil Glušič.

Jože Tavčar

Kadrovske vesti

V mesecu aprilu so se zaposlili:

1. Lalič Jožica, prodajalka — P. K. »Ada«
2. Škoberne Jože, delavec — poslovalnica 3 Celje
3. Heferle Olga, delavka — »Presta«
4. Amon Vlado, delavec — pekar na Hrastnik
5. Lorbek Valentin, mesar — MM Lipa Store
6. Glažar Maks, delavec — skl. Slov. Gradec
7. Ažnoh Farnč, delavec — skl. Slov. Gradec
8. Liliija Bogdan, delavec — skl. Trbovlje
9. Plevnik Olga, natararica — Espresso Sentjur
10. Gorogranc Marjeta, prodajalka — SP Trbovlje
11. Vovk Marija, delavka — MM Dolgo polje
12. Kovač Jožefa, prodajalka — MM Vojnik
13. Hauptman Štefka, prodajalka

- Zelenjava Velenje
14. Balant Silvo, delavec — skl. Slov. Gradec
  15. Jurko Kristina, delavka — pekarna Dobrna
  16. Smeš Zofija, delavka — Espresso Sentjur
  17. Pavše Fanika, delavka — Ravne
  18. Frece Jože, oblikovalec — pekarna Brežice
  20. Končina Ana, natararica — MM Dolgo polje
  21. Nagode Silva, natararica — Espresso Stanetova
  22. Nabernik Jožefa, delavka — skl. Slov. Gradec
  23. Dvoržak Drago, delavec — pekarna Cerklje

MERX VESTNIK

Urejuje uredniški odbor: Franjo Šarlah, Slavica Perme, Cveto Kolenc, Edo Steblovnik, Stanko Golavšek. — Odgovorni urednik Ladislav Čmer, diplomirani — Izhaja mesečno

Tisk: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško
Naklada: 2.100 izvodov

Matko Hozjan

Presunjeni smo sprejeli vest, da se je poslovil od nas naš dolgoletni sodelavec, član ZK in ugleden ter aktiven družbeno političen delavec, naš kolega in prijatelj Matko.

Poln zagnanosti, energije in skrbi je sredi dela omahnil.

Takoj po osvoboditvi, ko smo vsi okušali posledice II. svetovne vojne in bili vključeni v mehanizem obnove, so nam ostali v živem spominu njegovi ogromni naporu ob splošnem pomanjkanju blaga in delovnih sredstev.

Tovariš Matko je našel svoje mesto in smisel življenjskih hotenj v delovnih sredinah, kjer je deloval. Bil je upravnik zadruga Ljubčana, nato upravnik zadruga v Škofji vasi ter pri Potrošniku Vojnik. Ko se je leta 1963 priključila delovna skupnost Potrošnik Vojnik podjetju MERX, je našel tudi v tej delovni sredini mesto in vlogo, primerno njegovim sposobnostim in hotenjem. Bil je vodja prve Merxove samopostrežbe v Celju, v Gaberju, kjer je sredi dela tudi končal. Njegov delovni čas ni poznal ure, njegova pripravljenost in predanost delu, ni poznala meja. Ni bil samo dober organizator dela, marveč nadvse razumevaajo delovni tovariš in prijatelj. Poleg svojega rednega dela je našel poti in aktivnosti tudi na področju družbeno političnega življenja v delovni organizaciji, kakor tudi na

terenu. Vse delovne sredine, kjer je živel in delal, so ga spoštovale prav zaradi njegovih vrlin. Težave, s katerimi se je spoprijemal, je znal ublažiti in premostiti s svojim odprtim značajem in razumevaajočo naravo. Toda čas neusmiljeno zahteva svoje in izčrpa še tako močne življenjske sokove. In prav v času ko se je s svojimi 57 leti starosti počasi pričel moralno pripravljati, da bo moral čez nekaj let v nadvse zaslužen pokoj, je zakon narave terjal svojo žrtev.

V delovni sredini in družinskem okolju je nastala vrzel, ki je ne bo mogoče tako kmalu popolniti.